

hvad der ganske vist ikke har kunnet andet end antydes, samlet til Forhandling om det foreløbige Forslag eller de foreløbige Tanker, som Ministeren havde, Mænd, som repræsenterede de forskellige, til Dels modstridende Interesser, som der her kunde være Tale om, og uagtet der ingen Afstemning blev foretaget under disse Forhandlinger, tør der dog nok siges paa meget, at ihvorvel Anstuelserne paa sine Punkter vare divergerende, betegnede man dog det Udfald, som blev Resultatet af Arbejdet, som noget, hvorom i Grunden alle, som vare med i disse Forhandlinger, kunde erklære sig enige, og som jo bag efter ogsaa fik Overbevisningen om, at de kunde erklære sig enige om. Endelig er der ved den Behandling, Forslaget er undergaaet i det andet Ting, opnaaet Enighed i Udvalget, naar jeg undtager et enkelt Punkt, som ikke vedrører Sagens Kerne; i ethvert Tilfælde er der opnaaet Enighed mellem Medlemmerne i Udvalget, og jeg kan ogsaa sige Enighed i Tinget om Resultaterne, Enighed mellem Mænd, som ellers repræsenterer forskellige Retninger. Naar jeg nu med disse saa gunstige Varler kommer ned til Folketinget med Forslaget, vilde jeg unægtelig have været forbaвет, hvis det ikke var blevet modtaget med Velvilje, men det erkender jeg ogsaa, det er, og jeg mener, det har den Betydning, at det, uagtet Tidspunktet er saa langt fremstredet, dog endnu maatte kunne lykkes at føre Sagen igennem og opnaa i denne Samling de betydelige Goder, som jeg mener bliver Resultatet, først og fremmest — thi det staar øverst — for vort Skolevæsen, Almuehøjskolevæsenet i det hele taget, men dernæst ogsaa for de to Grupper af Institutioner, som Lovforslaget nærmere omhandler, nemlig for Statsseminarierne, og ikke mindst for Seminarierne. Alle de, der føle den varmeste Interesse, det være sig nu for Statsseminarier eller for Seminarierne, mener jeg, burde virke med den størst mulige Kraft, for at det kan blive gennemført allerede nu, efter som det jo altid er usikkert, om det Tilbud, der nu gøres og som — det er Meningen af den Udtalelse, der fandt Sted ved Sagens Afslutning i det andet Ting — betegner et Kompromisstandpunkt, vil blive gjort paa et senere Tidspunkt. Jeg tror derfor, man ikke burde forspilde Debatten eller udsætte Sagen, hvis man virkelig anser det for noget godt, der naas, forspilde det ved en Udsættelse, som jeg ikke kan overbevise mig om, der er nogen virkelig Grund til, selv om Udtalelserne

paa et vist Punkt kunne være forskellige.

Ganske vist maa man jo bringe nogle Ofre fra enkelte Sider, man maa for det første ikke fordybe sig for meget, hvad det ærede Medlem for Kjøbenhavns 1ste Balcfreds (Trier) efter min Mening gjorde, i det formelle; det er i Forhold til Sagens Betydning Smaating, hvor højt det ærede Medlem endogsaa sætter det op. Det ærede Medlem har naturligvis Ret i enkelte Ting, men han har Ret i andre Ting, han nævnte, og han ser urigtigt, naar han har fundet Uklarhed i forskellige Redaktioner; thi den Uklarhed vil jeg paa staa, skyldes den Omstændighed, som det ærede Medlem selv antydede, at han har læst for længe paa Forslaget, den findes virkelig ikke deri. Andre Henseender har det ærede Medlem sikkert Ret, men jeg mener, det drejer sig om andet, end hvad der med et Pennestrøg kan rettes i Udvalget, og det bør ikke forstue denne Sag.

Der er dernæst en anden Klasse af Bemærkninger, som ere gjorte, og som jeg ogsaa vil berøre, og indstændig vil opfordre til at holde rent borte fra Sagens videre Behandling, fordi det, at inddrage dem, kun vil være til Skade. Det er, hvad der vedrører det administrative, det, som nu engang allerede, efter de gældende Regler eller efter Lovforslagets Bestemmelser, er overladt til Ministeriets Ordning. Grænserne herfor bør man ikke forrykke af den Grund, at saa snart man kommer ind i disse Detailler — hvor vigtige de endogsaa kunne være — saa er der al Sandsynlighed for, at man ikke bliver enig, og saa er man tillige naaet til noget højt misligt, nemlig til det, at man slaar fast i Loven et Standpunkt, som Tid efter anden maa forandres, alt efter som Forholdene forandres, Anstuelserne forandres og Erfaringerne forandres. Og har man først slaat noget saadant fast i Loven, saa skal man for at kunne ændre noget deri, naar Forholdene gøre det nødvendigt, gaa den under givne Forhold ret besværlige Vej at komme til Lovningsmagten og erhverve Rigsdagens Samtykke til en saadan Forandring. Hvor vanskeligt og misligt det er her at gaa ud over den rette Grænse, derfor mener jeg, at man i Loven om de lærde Skoler har et tilstrækkeligt Bevis. Der er i denne Lov Ting, som burde kunne ordnes let efter de indvundne Erfaringer, men som nu, fordi det kræver en Lovforandring, der vil komme til at omfatte mere fra de forskellige Sider, maa staa uforandrede. Dette Spør maa noget affkræfte fra at drage mere